

UNIVERSITEIT VAN PRETORIA
UNIVERSITY OF PRETORIA
YUNIBESITHI YA PRETORIA

**‘n Onderzoek na ‘n gemeenskapsgebaseerde kurrikulum
om die indiensneembaarheid van matrikulante te
verhoog**

deur

Wynand Johannes Boshoff

voorgelê ter vervulling van ‘n deel van die vereistes vir
die graad

Philosophiae Doctor (PhD)

in

Kurrikulum- en Instruksionele Ontwerp en Ontwikkeling

in die

Fakulteit Opvoedkunde

Universiteit van Pretoria

Promotor: Prof WJ Fraser

Pretoria

Augustus 2010

**An investigation into a community-based curriculum to
enhance the appointability of matriculants**

by

Wynand Johannes Boshoff

Submitted as partial fulfilment of the requirements for the
degree of

**Philosophiae Doctor (PhD) in Curriculum and
Instructional Design and Development**

in the

Department of Humanities

Faculty of Education

University of Pretoria

Promoter: **Prof WJ Fraser**

Pretoria

August 2010

VERKLARING

Ek, Wynand Johannes Boshoff, verklaar hiermee dat hierdie proefskrif my eie werk is, en dat alle bronne waarna verwys, of wat aangehaal is, deur volledige verwysings aangedui en erken is. Hierdie proefskrif is nie aan hierdie of enige ander universiteit of ander tersiêre opvoedkundige instelling ter verwerwing van 'n ander graad voorgelê nie.

WJ BOSHOFF

DATUM

OPDRAG

Hierdie proefskrif word opgedra aan

ANNA BOSHOFF (1932 – 2007)

Sy het nooit moed opgegee nie.

Met niemand nie.

Erkennings

My studieleier, prof WJ Fraser, het daardie beskrywing uitnemend waar gemaak. Hy het elke keer presies die leeswerk voorgestel wat nodig was, en my gehelp om die studie te doen wat ek wou doen – net beter.

Die Universiteit van Pretoria, wat ‘n beurs vir studiegelde toegestaan het.

Die Hoërskool Hopetown en Hoërskool Steynville vir vriendelike bystand en belangstelling.

Deelnemers wat tyd afgestaan het om onderhoude te voer, en hulle oorfloedige wysheid met my te deel. Laat niemand ‘n klein gemeenskap onderskat nie!

My vrou, Esmé. Sonder jou aanmoediging sou ek nie begin het nie. Sonder jou aandrang sou ek dalk nie klaargemaak het nie. Dankie vir liefde, vriendskap gedagtewisseling en wees wie jy is.

My ouers. My ma wat altyd kans sien om iets nuut te doen, en my pa wat altyd kans sien om iets nuut te dink.

My kinders. Carel, Estella, Benjamin, Elisma en die een wat nog op pad is, en nie ‘n naam het nie. Die toekoms gaan oor kinders. Dankie dat julle myne is.

My broers en susters. “Hoe goed en hoe mooi is dit as broers in vrede saam woon...” Dankie vir aanmoediging en wenke.

Die leerders van Volksskool Orania van 2001 tot 2010. Julle het my van die waarde van toegewyde onderwyswerk oortuig. “Wees jou beste self.”

Aan ons Hemelse Vader, wat ook op aarde regeer. Laat mensgemaakte boeke nooit belangriker as Godgeskape mense word nie.

ABSTRACT

South African unemployment in the midst of a skills crisis is surprising in view of an increase in obtaining the National Senior Certificate (Matric). Though, matric prepares candidates for higher education, for which less than 20% will enrol for. Technical qualifications even lower than matric seem to be more useful in the labour market. Unemployment can be approached from many sides, of which a curriculum approach is definitely one. With negative experience with large scale curriculum reforms, attention is lead to the community to take lead.

While globalisation has traumatic effects on marginalised communities, some not only survive, but even thrive. Those are communities relying upon their own resourcefulness, and where social cohesion is strong. In the community of Hopetown, wealth exists next to poverty, the wealthy elite (increasingly multi-racial) and an economic inactive proletariat. Having two highly functional schools is a ray of hope, but does not contribute significantly enough to an employed community.

Curriculum is an expression of deeply held convictions. Therefore it is an often disputed area between ideologies. Liberal individualism and socialist Marxism are ends of a spectrum. Concrete realisations are often unpleasing compromises.

Analysing curricular theory, it emerges that learning happens by means of the formal, informal, hidden and zero curriculum. The local community has power to select elements from the formal, and give direction to other aspects of curriculum. Anybody's approach to curriculum is a function of how opposing, yet complementing purposes with education and similar multitude of foci of curriculum are balanced. In schools it crystallises as a unique, collective but local exemplar of curriculum, in this study named the community based curriculum. International examples

give different perspectives on what curricular power local communities have.

In a qualitative study, drawing on ethnographic and phenomenologist method, community members and senior learner's of Hopetown in the Northern Cape are interviewed to establish what learners' employment desires are, and what labour needs employers have. The purpose is to translate that into possible curriculum components, to verify if the necessary skills are present in the community, and how to implement a community based curriculum.

Findings are that learners of all walks of life covet the few "office jobs" available. A career in agriculture is enticing to prospective farmers, but the opposite to those who fear they might be labourers. As a result there is a labour crisis in agriculture, and farmers maintain that mechanisation is a result of labour shortages, not the cause of unemployment. Few other opportunities exist. Employers agree that a more productive labour force can lead to new development, but that new candidates have no realistic view of what the world of work entails. An entrepreneurial spirit and self driven work ethics seem to be absent.

Recommendations go in three directions: A more progressive educational approach should lead to more self dependent adults. A culture of letting learners make errors and learn from them might make a positive difference. Encouraging senior learners to find temporal jobs should broaden their experience, and lead to better considered choices. The schools should also collaborate to offer more vocational school subjects.

Key terms

community-based curriculum; curriculum design and development; rural areas; appointability; ideologies; unemployment; ethnography; phenomenology

BESKRYWING VAN AKRONIEME EN AFKORTINGS

Nasionale Senior Sertifikaat Die kwalifikasie wat na 12 suksesvolle skooljare verwerf word. In die handel en wandel staan dit bekend as “matriek.”
Afkorting NSS.

Algemene Onderwys- en Opleidingsfase Die eerste 9 jaar van skoolopleiding, wat ‘n basis van gesyferdheid, geletterdheid en algemene kennis moet lê. In die formele skoolstelsel word dit aan die einde van graad 9 verwerf, maar iemand wat nie skool bygewoon het nie, kan dit verwerf deur die Volwasse Basiese Onderwys en Opleiding-kwalifikasie (VBOO, of beter bekend onder die Engelse afkorting ABET) te verwerf. Dit strek oor 4 vlakke. Daarna kan verdere onderwysgeleenthede gekies word. Graad 9 of VBOO vlak 4 is vlak 1 op die Nasionale Kwalifikasieraamwerk (NKR, of beter bekend onder die Engels afkorting NQF).

Verdere Onderwys- en Opleidingsfase Vlakke 2 tot 4 op die NQF. Op skool is dit graad 10, 11 en 12. Dié fase word ook aan VOO kolleges (voorheen tegniese kolleges) aangebied, maar dan ter verwerwing van die Nasionale Beroepsertifikaat (NC(V) volgens die Engelse afkorting). Dit word soortgelyk aan die Nasionale Senior Sertifikaat gestruktureer, maar alle vakke is beroepsgerig, en die praktiese komponent is belangriker. Leerlingskappe (soortgelyk aan voormalige vakleerlingskappe) kan ook op die vlak (en ander vlakke) behaal word.

VOO Kolleges Voormalige tegniese kolleges, beter bekend as FET kolleges, volgens die Engelse benaming. Slegs beroepsgerigte kwalifikasies in die die VOO-band (NQF vlakke 2 tot 4, of gelykstaande aan grade 10, 11 12) word hier aangebied. Daar is 50 kolleges met 216 kampusse in Suid-Afrika. Bronne verskil oor die aantal studente, wisselend van 120 000 tot 373 000. Dit vergelyk met sowat 2 miljoen leerders in die VOO-fase van gewone skole.

Mondragon Koöperasie Mondragon is ‘n dorp in die Baskiese deel van Spanje. Toe Baske onder die bewind van Genl Franco onderdruk is, het in dié dorp ‘n koöperatiewe nywerheidsskool ontstaan, wat tot koöperatiewe fabriek geleidelik het, wat tot ‘n globale koöperatiewe korporasie gegroei het.

SAQA Engelse afkorting vir die Suid-Afrikaanse Kwalifikasieowerheid, en die akroniem wat as naam vir dié owerheid gebruik word. Dit is ‘n statutêre organisasie waarby alle kwalifikasies wat in Suid-Afrika met wettige status aangebied word, geregistreer moet word. Die NQF staan onder toesig van SAQA.

NQF Engelse afkorting vir die Nasionale Kwalifikasieraamwerk. Alle kwalifikasies wat by SAQA geregistreer is, word op dié raamwerk

geplaas. Graad 9 is vlak 1, graad 12 vlak 4, en 'n doktersgraad op vlak 10. Die mate van gevorderdheid van 'n kwalifikasie kan dus van die vlak waarop dit geplaas is, afgelei word.

- SETA** Engelse afkorting vir Sektorale Onderwys en Opleidingsowerheid. In elke sektor van die ekonomie is daar 'n SETA wat oor die gehalte en aanbieding van beroepsgerigte kwalifikasies toesig hou, en opleiding befonds. Dit word uit vaardigheidshreffings, wat op werkgewers gehef word, gefinansier. Dit staan onder beheer van die Departement van Arbeid.
- QCTO** Engelse afkorting vir die Gehalte Raad vir Ambagte en Beroepe. Dit neem sekere take van die SETA's oor, in 'n poging om beroepsgerigte opleiding meer vaartbelyn te maak. Dit staan onder beheer van die Departement van Arbeid.
- HESA** Engelse afkorting vir Hoër Onderwys Suid-Afrika. Dit is die owerheidsliggaam verantwoordelik vir kwalifikasies bo vlak 4 op die NQF, wat nie onder die QCTO val nie. Hoër onderwys volg dus op Verdere Onderwys en Opleiding (VOO). Universiteite staan onder HESA. Dit staan onder beheer van die Departement van Hoër Onderwys
- Umalusi** 'n Zoeloe-woord wat "herder" beteken. Dit is die owerheidsliggaam wat vir alle kwalifikasies tot vlak 4 op die NQF, wat nie onder die QCTO staan nie, verantwoordelikheid neem. Skole en VOO kolleges staan onder Umalusi. Dit staan onder beheer van die Departement van Basiese Onderwys.
- UGO** Uitkoms-gebaseerde Onderwys. Een van die grondslae van die Suid-Afrikaanse onderwysbedeling na 1994. Dit bepaal nie net die kennisinhoud van onderwys nie, maar ook houdings en vaardighede wat aangeleer moet word. Die leerproses word as 'n belangrike deel van die leerervaring beskou. Dit het 'n omstrede geskiedenis in Suid-Afrika.
- Kurrikulum 2005** Die Suid-Afrikaanse weergawe van uitkomsgebaseerde onderwys. Volgens beplanning sou dit teen 2005 deur al die skoolgrade gevoer wees, maar uiteindelik het dit tot 2008 geduur. Dit was deurlopend omstrede, en is verskeie kere hersien.
- HNKV** Hersiene Nasionale Kurrikulumverklaring. Dit is die hersiening van die Kurrikulum 2005 wat in 2002 bekend gestel is. Dit skenk meer aandag aan inhoud, en ander uitkomst is vereenvoudig.
- NC(V) of Nasionale Beroepsertifikaat** Die afkorting is van die Engelse *National Certificate (Vocational)*. Dit is saamgestelde, beroepsgerigte kursusse wat onder beheer van die Departement van Onderwys staan, en aan VOO kolleges aangebied word.

Inhoudsopgawe

1	Hoofstuk 1 Navorsingsprobleem en navorsingsdoel	1
1.1	Inleiding	1
1.2	Aktualiteit van die navorsingsprobleem	2
1.2.1	Gemengde welslae van onderwys en opleiding in Suid-Afrika	2
1.2.2	Kurrikulumgebaseerde benadering tot die navorsingsprobleem	3
1.2.3	Die betekenis van “gemeenskapsgebaseerde kurrikulum”	3
1.3	Agtergrond tot die navorsingsprobleem	4
1.3.1	Kwalifikasie vergelyk met indienseembaarheid en inkomste	4
1.3.2	Deelnamekoers aan na-skoolse onderwys	8
1.3.3	Die regering in SA se verbintenis en benadering tot onderwys	9
1.3.4	Globalisering as moontlike hindernis tot indienseeming	10
1.3.5	Samevatting van die aktualiteit van die navorsingsprobleem	11
1.4	Teoretiese raamwerk van hierdie studie	12
1.5	Indeling van hoofstukke	14
1.5.1	Hoofstuk 1 - Inleiding	14
1.5.2	Hoofstuk 2 - Die gemeenskap as kurrikulumagent	15
1.5.3	Hoofstuk 3 - Kurrikulumgrondslae onder die skoolfondament	16
1.5.4	Hoofstuk 4 - Kurrikulumgrondslae bo die skoolfondament	16
1.5.5	Hoofstuk 5 - Metodologie	17
1.5.6	Hoofstuk 6 - Interpretasie van inligting wat verkry is	17
1.5.7	Hoofstuk – 7 Voorstel vir ‘n gemeenskapsgebaseerde kurrikulum om die indienseembaarheid van	18

	matrikulante te verhoog	
1.6	Geografiese plasing van die Navorsing	18
1.7	Navorsingsvraag, -subvrae en –doelstellings	19
1.7.1	Navorsingsvraag	19
1.7.2	Subvrae en doelstellings	19
1.8	Samevatting	20
2	Hoofstuk 2 Die Gemeenskap as Kurrikulumvormer	21
2.1	Inleiding	21
2.2	Beskrywing van globalisering as verskynsel	23
2.3	Omskrywing van gemeenskap	29
2.4	Funksionaliteit van ‘n gemeenskap	32
2.4.1	Welvaartsvlakke en gemeenskapsfunksionaliteit	32
2.4.2	Etnisiteit en gemeenskapsfunksionaliteit	37
2.4.3	Ekologie en gemeenskapsfunksionaliteit	39
2.5	Die gemeenskap van Hopetown in die Noord-Kaap	40
2.5.1	Kort geskiedenis van Hopetown	40
2.5.2	Demografie van Hopetown	42
2.5.3	Ekonomie van Hopetown	49
2.6	Die gemeenskap en kurrikulum	50
2.7	Samevatting	52
3	Hoofstuk 3 Kurrikulumteorie onder die skoolfondament	55
3.1	Inleiding	55
3.2	Opvoeding as betwiste gebied	55
3.3	Beskrywing van Kurrikulumstudies as studieveld	60
3.4	Epistemologie as kurrikulumbepaler onder die skoolfondament	62
3.4.1	Die invloed van epistemologie op kurrikulum	62
3.4.2	Filosofie en prioriteite: Wat is belangrik genoeg om te leer?	64
3.4.3	Kognitiewe wetenskap as kurrikulumbron	67

3.5	Sosiale faktore in onderwys	72
3.5.1	Die sosiale posisie van die leerder	72
3.5.2	Die rol van die samelewing in kurrikulumvorming	74
3.5.2.1	Die posisie van die skool binne die samelewing	74
3.5.2.2	Die samelewing volgens die Klassieke Liberalisme	75
3.5.2.3	Die samelewing volgens die Marxiaanse tradisie	77
3.6	Gevolgtrekking	80
4	Hoofstuk 4 Kurrikulumteorie bo die skoolfondament	84
4.1	Kurrikulum as studie-onderwerp.	84
4.1.1	Reikwydte en ontwikkeling van die begrip kurrikulum	84
4.1.2	Aspekte van kurrikulum soos in die literatuur weergegee	87
4.1.3	Herinterpretasie van aspekte van kurrikulum	88
4.1.3.1	Formulering van herinterpreteerde aspekte	88
4.1.3.2	Die formele kurrikulum	90
4.1.3.3	Die informele kurrikulum	90
4.1.3.4	Die verskuilde kurrikulum	91
4.1.3.5	Die weggelate kurrikulum	95
4.2	Kurrikulumvorming	96
4.2.1	Die prosesse van kurrikulumvorming	96
4.2.2	Die vlakke van kurrikulumvorming	101
4.3	Benaderings tot kurrikulum as deel van onderwys	102
4.3.1	Benaderings in sinoptiese literatuur weergegee	102
4.3.2	Beskouings oor die rasionaal van onderwys	109
4.3.2.1	Kurrikulum as doelgerigte verskynsel	109
4.3.2.2	Onderwys om die <i>status quo</i> te handhaaf	110
4.3.2.3	Onderwys om by die onvermydelike toekoms aan te pas	112
4.3.2.4	Onderwys om die werklikheid te transformeer	113

4.3.3	Beskouings oor die fokus van kurrikulum	114
4.3.3.1	Kurrikulum vir die leerder as draer van kennis	114
4.3.3.2	Kurrikulum vir die leerder as toekomstige werker	115
4.3.3.3	Kurrikulum vir die leerder as lid van die samelewing	116
4.3.3.4	Kurrikulum vir die leerder as ontluikende mens	119
4.3.3.5	Gevolgtrekking oor die fokus van skoolkurrikulum	120
4.4	Die gemeenskapskurrikulum	121
4.4.1	Omskrywing van die gemeenskapskurrikulum	121
4.5	Internasionale vergestaltings van kurrikulum	122
4.5.1	Die waarde van die internasionale voorbeelde wat volg	122
4.5.2	Nederlandse onderwys hervorming	123
4.5.3	Sekondêre onderwys in Finland volgens modulêre stelsel	126
4.5.4	Kubaanse vordering na hoogstaande onderwys	127
4.5.5	Baskiese onderwys: Sukses in weerwil van die staat	130
4.6	Die Suid-Afrikaanse onderwystoneel	133
4.6.1	Historiese oorsig oor Suid-Afrikaanse onderwys	133
4.6.2	Onderwys en opleiding in Suid-Afrika vandag	134
4.6.2.1	Integrasie van onderwys en opleiding	134
4.6.2.2	Die formele kurrikulum vir skole in Suid-Afrika	137
4.6.2.3	Haakplekke met die nuwe formele kurrikulum	140
4.6.2.4	Gevolgtrekking rakende Suid-Afrika se skoolkurrikulum	142
4.6.2.5	Suid-Afrikaanse roetes na beroepsgerigte onderwys	143
4.7	Samevatting	145
5	Hoofstuk 5 Navorsingsmetodologie en data-insamelingstrategieë soos van toepassing op die studie	149
5.1	Inleiding	
5.2	Navorsingsontwerp	149

5.2.1	Eenheid van ontleding en ondersoek	149
5.2.2	Studieterrein	150
5.3	Bestekopname van subvrae	152
5.3.1	Subvraag 1: Leerders se indiensnemingsbehoefte	152
5.3.2	Subvraag 2: Arbeidsbehoefte	153
5.3.3	Subvraag 3: Beskikbaarheid van kundigheid en vaardigheid	154
5.3.4	Subvraag 4: Operasionele aspekte van die gemeenskap se bydrae tot kurrikulum	154
5.4	Ontwikkeling van wetenskaplike denke	156
5.5	Filosofiese invloede op die metodologie van hierdie studie	162
5.5.1	Kwalitatiewe navorsing as Positivistiese metode	162
5.5.2	Etnografie: Die vervlegde sosiale werklikheid	164
5.5.3	Fenomenologie: Om dit wat uit die navorsing verskyn, te verstaan	167
5.5.4	Ander filosofiese rigtings met betrekking op die metode van hierdie studie	169
5.6	Die probleem van navorsing wat gesagsverhoudings vestig	169
5.7	Navorsingsmetode	172
5.7.1	Die onderhoud as navorsingsmetode	172
5.7.2	Die insameling van data vir hierdie studie	175
5.7.2.1	Ongestruktureerde onderhoude	175
5.7.2.2	Vraelyste met die oog op kwalitatiewe inligting	177
5.7.2.3	Groepsonderhoude	178
5.7.2.4	Gestruktureerde onderhoude	179
5.7.3	Dataverwerking	180
5.8	Slot	182
6	Hoofstuk 6 Interpretasie van navorsingsbevindings	184
6.1	Inleiding	184
6.2	Subvraag 1: Wat is die indiensnemingsbehoefte van	185

	plattelandse graad 12 leerders wat nie verder gaan studeer nie?	
6.2.1	Die beroepe wat leerders graag sal beoefen	185
6.2.2	Die probleem en moontlike oplossings soos leerders dit sien	191
6.2.3	Leerders se behoeftes soos ander gemeenskapslede dit sien	193
6.2.4	Samevatting op subvraag 1: Wat is die iniensnemingsbehoefte van plattelandse graad 12-leerders wat nie verder gaan studeer nie?	194
6.3	Subvraag 2 Wat is die arbeidsbehoefte van werkgewers in die gemeenskap, watter tipes werk kan binne die spesifieke plattelandse konteks aan skoolverlaters na die verwerwing van die Nasionale Senior Sertifikaat gebied word en wat is die kurrikulumvereistes wat aan hierdie behoeftes gekoppel word?	194
6.3.1	Leemtes wat werkgewers in die breë sosiale opset ervaar	194
6.3.2	Owerheidsfaktore wat werkgewers beïnvloed	196
6.3.3	Vaardigheidstekorte soos deur werkgewers ervaar	199
6.3.4	Opleidingsverwante probleme deur werkgewers ervaar	200
6.3.5	Werk binne die omgewing beskikbaar, na die mening van werkgewers	204
6.3.6	Werk buite die omgewing beskikbaar	209
6.3.7	Samevatting op subvraag 2: Wat is die arbeidsbehoefte van werkgewers in die gemeenskap en watter tipes werk kan binne die spesifieke plattelandse konteks aan skoolverlaters na die verwerwing van die Nasionale Senior Sertifikaat gebied word en wat is die kurrikulumvereistes wat aan hierdie behoeftes gekoppel word?	210
6.4	Subvraag 3 Is die nodige kundigheid en vaardigheid in die gemeenskap beskikbaar om geïdentifiseerde komponente tot die kurrikulum by te dra?	212
6.4.1	Sosiale onderbou van die gemeenskap	212
6.4.2	Die gemeenskap se rol in werkskepping en	216

	ekonomiese ontwikkeling	
6.4.3	Die gemeenskap se rol in onderwys en opleiding	218
6.4.4	Opgesomde antwoord op subvraag 3: Is die nodige kundigheid en vaardigheid in die gemeenskap beskikbaar om geïdentifiseerde komponente tot die kurrikulum by te dra?	222
6.5	Subvraag 4: Hoe moet die gemeenskapsgebaseerde kurrikulum geoperasionaliseer word?	223
6.5.1	Wat met 'n gemeenskapsgebaseerde kurrikulum bedoel word	223
6.5.2	Die ruimte vir 'n gemeenskapsgebaseerde kurrikulum binne die Suid-Afrikaanse onderwysbedeling	224
6.5.3	Skoolvakke en die beroepswaarde daarvan	225
6.5.4	Samestelling van 'n gemeenskapsgebaseerde kurrikulum met die oog op algemene karaktervorming	229
6.5.5	Samestelling van die gemeenskapsgebaseerde kurrikulum met die oog op blootstelling aan die beroepswêreld	231
6.5.6	Nie-skoolverwante leer	231
6.5.7	Praktiese uitvoering van 'n gemeenskapskurrikulum	234
6.5.7.1	Praktiese uitvoering binne skoolverband	234
6.5.7.2	Praktiese uitvoering buite skoolverband	239
6.5.8	Opgesomde antwoord van subvraag 4: Maniere waarop die gemeenskapskurrikulum geoperasionaliseer kan word	241
6.6	Bespreking van ondersoek aan die hand van literatuur	242
6.7	Slot	250
7	Hoofstuk 7 Bevindings aanbevelings en implikasies van die studie	251
7.1	Inleiding	251
7.2	Opsomming van die probleem wat tot die studie gelei het	251
7.3	Opsomming van die navorsingsvraag en sub-vrae	252
7.4	Opsomming van die doel en doelstellings van die	253

	studie	
7.5	Bevindings van die literatuuoroorsig	253
7.5.1	Hoofstuk 1: Oopdek van die navorsingsprobleem	253
7.5.2	Hoofstuk 2: Fokus op die gemeenskap	255
7.5.3	Hoofstuk 3: Die onderbou van die kurrikulum	258
7.5.4	Hoofstuk 4: Kurrikulumteorie bo die skoolfondament	262
7.6	Bevindings van die empiriese ondersoek	269
7.6.1	Indiensnemingsbehoefte van leerders	269
7.6.2	Arbeidsbehoefte van werkgewers	270
7.6.3	Beskikbaarheid van toepaslike kundigheid	271
7.6.4	Operasionalisering van die gemeenskapskurrikulum	272
7.7	Aanbevelings en implikasies	277
7.7.1	Tesis van die studie en oorkoepelende aanbeveling	277
7.7.2	Skoolvlak: Kurrikulumsensitiwiteit moet aangekweek word	279
7.7.3	Skoolvlak: Bevordering van deeltydse werk	280
7.7.4	Skoolvlak: Aanwys van 'n werkgroep om moontlikhede te ondersoek	280
7.7.5	Skoolvlak: Samewerking tussen skole om bepaalde vakke aan te bied	281
7.7.6	Skoolvlak: Moontlike oprigting van 'n VOO kollege	281
7.7.7	Departementele vlak: Aanmoediging van plaaslike kurrikulum-inisiatiewe	282
7.8	Beperkings en tekortkominge van die ondersoek	282
7.9	Voorstelle vir verdere studie	283
7.10	Slot	283
8	Bronnelys	284

Lys van Tabelle

Tabel 1.1:	Die verhouding tussen stygende kwalifikasievlak	5
------------	---	---

en indiense-nemingstatus

Tabel 1.2:	Die verhouding tussen formele opvoedingsvlak en finansiële verdienste	7
Tabel 2.1:	Demografie van Hopetown	42
Tabel 2.2:	Sensus 2001 per munisipaliteit, onderwysvlak en bevolkingsgroep (NC076: Tembelihle) (Alle persone 20 jaar en ouer)	43
Tabel 2.3:	Sensus 2001 per munisipaliteit, indiense-nemingstatus (amptelike definisie) en bevolkingsgroep (NC 076: Tembelihle) (Alle persone 15 – 65 jaar)	43
Tabel 2.4:	Sensus 2001 per munisipaliteit, inkomstekategorie en bevolkingsgroep (NC 076: Tembelihle) (Alle werkende persone 15 – 65 jaar)	44
Tabel 2.5:	Bevorderings in die VOO-fase in Hoërskool Hopetown en Hoërskool Steynville	44
Tabel 2.6:	Aantal matriekleerders van verskillende ouderdomme	45
Tabel 2.7:	Wiskunde en Wiskundige Geletterdheid per skool	45
Tabel 2.8:	Redes om matriek te voltooi, per skool (Meer as 100% reaksies moontlik)	45
Tabel 2.9:	Behoeftes om as volwassene in Hopetown te vestig / nie te vestig nie. (Meer as 100% reaksies moontlik)	46
Tabel 2.10:	Aantal leerders wat in eie diens wil staan, of liever salaris wil verdien, met motivering	47
Tabel 4.1:	Kurrikulum soos bepaal deur interpretasie, volgens Van den Akker, 2003:3.	85
Tabel 4.2:	Verskillende benaderings tot kurrikulumontwikkeling en kurrikulering	104
Tabel 4.3:	Vergelyking tussen praktiese onderwysbenaderings soos saamgevat deur verskillende outeurs	107
Tabel 6.1:	Graad 12-leerlinge van 2009 se planne vir nas-koolse studie	186
Tabel 6.2:	Beroepe waarvoor deelnemers voorkeur toon	187

Tabel 6.3:	Beroepe waarteen deelnemers afkeur toon	188
Tabel 6.4:	Deelnemers se gesindhede teenoor geselekteerde ekonomiese sektore	189
Tabel 6.5:	Aantal deelnemers met beroepsgerigte vakke per skool	226
Tabel 6.6:	Vakke wat leerders neem en wat volgens hulle beroepswaarde het	227
Tabel 6.7:	Vakke wat sommige deelnemers graag sou wou neem	228

Lys van Figure

Figuur 1.1:	Die kurrikulêre spinneweb (Van den Akker, 2003:xx)	13
Figuur 4.1:	Aspekte van kurrikulum	89
Figuur 5.1:	Die multi-dissiplinêre aard van hierdie navorsing	151
Figuur 5.2:	Operasionalisering van die gemeenskapskurrikulum	155
Figuur 7.1:	Die kurrikulêre spinneweb, vir 'n gemeenskapskurrikulum vir verhoogde indienseembaarheid	275
Figuur 7.2:	Operasionalisering van die gemeenskapskurrikulum	276

Lys van Aanhangsels

Aanhangsel 1:	Vraelyste en antwoorde: Matrieks	317
Aanhangsel 2:	Antwoorde van matrieks geïnterpreteer en getabuleer	326
Aanhangsel 3:	Opvolgvraelys rakende indienseembaarheid van skoolverlaters	333
Aanhangsel 4:	Fisiese opname van besighede in Hopetown	336
Aanhangsel 5:	CD-ROM met transkripsies	In om-slag